

De Lynx

Een goede vriend van mij is boswachter voor het Duitse Staatsbosbeheer. Sinds 2009 heeft hij in zijn veld en in het Kaufungerwald lynxen, maar ook voor die tijd deed hij al veel ervaring op met lynxen in zuid-oost Harz. Deze dieren worden regelmatig bij daglicht gezien.

DOOR BART CASTELEIN

Lynx

De lynx is familie van de katachtigen en kwam vroeger in bijna alle grote bosgebieden in Europa en een groot deel van Azië voor. Na een periode van teruggang in de populatie is de 'kat' met de kenmerkende oorpluimen helemaal terug aan het komen. Het Kaufungerwald is in totaal ongeveer 30.000 hectare groot, verdeeld over de deelstaten Hessen en zo'n 6.000 hectare in de deelstaat Niedersachsen. In het Kaufungerwald wil het Duitse Staatsbosbeheer zich niet wagen aan absolute aantallen lynxen in het leefgebied. Wel staat vast dat er twee vrouwtjes met beide drie jongen leven. Verder leven er een paar jonge lynxen (nakomelingen van de twee vrouwtjes van de jaren ervoor). Men gaat er, gezien de nakomelingen, vanuit dat ook een volwassen mannetje in dit gebied zijn territorium heeft. Een onomstotelijk bewijs is daarvoor echter nog niet. Afgelopen jaar is er bij de stad Hannoversch Münden een jong mannetje gezenderd. Hij was op zoek naar een territorium en een partner. Gedurende een paar maanden trok hij naar Sollingen, over de snelweg A7 en rivier de Werra, naar het Kaufungerwald en weer terug via rivier en snelweg naar Sollingen: dit alles gebeurde zonder beschermende fauna-infrastructuur.

Populatie stijgt

Het staat vast dat de populatie lynxen in het Kaufungerwald en overigens in heel Duitsland stijgt. Het begon in 2009 met de eerste vermoedens en beelden van de wildcamera in Hessen. In de jaren erna zijn er steeds vaker lynxen gezien en prooiresten gevonden. Inmiddels zijn er in het Kaufungerwald ook enkele dieren gevangen en geormerkt. Omdat dit onvolgroeide exemplaren betrof is echter geen zenderhalsband aangebracht. In het veld van mijn vriend Wilken is afgelopen winter een jonge lynx geormerkt

door experts uit de Harz die hier al jaren ervaring mee hebben. Op een besneeuwde ochtend vond Wilken een vers zweet- en sleepspoor. Dit volgend kwam hij vijftig meter van het pad af bij een vers kadaver van een ree. Na overleg werd besloten het ree in een vangkooi te doen en zodoende te proberen een lynx te vangen. Nadat de val geprepareerd was kreeg Wilken al na een half uur de melding op zijn telefoon dat de val dicht zat! Dit jonge exemplaar is geormerkt en weer vrij gelaten. Tijdens het merken van deze jonge lynx hoorde men permanent de moeder, enkele tientallen meters verder in het bos, het jong lokken. Achteraf bleek dat het een moeder met drie jongen betrof en hadden de experts spijt de val niet opnieuw gezet te hebben. Dan hadden ze alle drie de jongen kunnen vangen. In de nacht na het vangen van het jong hebben ze namelijk het gehele ree opgegeten.

Schade

Feit blijft dat de wilddichtheid van reewild in het Kaufungerwald nog steeds hoog is wat veel schade aan het bos veroorzaakt. Schade die vooral zichtbaar is in de enorme oppervlakten natuurlijke bezaaiing en jonge aanplant, ontstaan na de storm Kyrill die enkele jaren geleden in het Kaufungerwald heeft huisgehouden. Voor een opportunistische, cultuurvolger als het reewild is het een paradijs op aarde. Qua rust, dekking en voedsel is alles op enkele hectaren te vinden. Hier kunnen een paar lynxen niet tegenop eten. De lynxen bejagen het gehele Kaufungerwald en ook een gedeelte van de open landbouwterreinen.

Foto: WWW.PUBLICDOMAINPICTURES.NET

Enkelvoudige keelbeet

Het ree is een favoriet hapje voor de lynx. Uit onderzoek van uitwerpselen blijkt dat 90% van het menu van de lynxen in het Kaufungerwald afkomstig is van het ree. Opmerkelijk is wel dat Wilken pas twee keer prooiresten van een lynx heeft gevonden. Kenmerkend voor die prooiresten is de unieke tandafdruk en vooral de enkelvoudige keelbeet die lynxen achterlaten. In tegenstelling tot bijvoorbeeld een hond grijpt de lynx ineens de keel beet en bijt hij zich niet zoals de hond geleidelijk een weg naar voren. De pens ligt vaak apart van de rest van het kadaver. Opvallend vind ik de constatering van mijn Duitse vriend en collega dat in de Harz op de hoger gelegen delen lynxen vooral prederen op roodwild. Niet enkel op kalveren maar ook op jaarlingen en ouder! Dat zijn gigantische prooien voor een lynx!

Gedrag

Het gedrag van het reewild is veranderd door de aanwezigheid van de lynx. Over het algemeen zijn de reeën minder zichtbaar en vooral ook minder voorspelbaar qua gedrag. Het territorium blijft bestaan, maar het is niet meer zo dat je bepaalde reeën op bijna afgesproken tijden nog ergens kunt verwachten. De dieren passen zich kennelijk snel en goed aan.

En dat moet ook wel, want ze hebben er een geduchte vijand bij! De lynxen in het Kaufungerwald eten per honderd hectare leefgebied ongeveer 0,5 tot 2 reeën per jaar. Dit zijn, naar mijn idee, hoeveelheden die een gemiddeld reeën-beheerder in een bosrijk gebied niet zal opmerken. Er zijn immers meer reeën dan wij vaak denken. Deze aantallen zijn gemiddelden.

“HET REE IS EEN FAVORIET HAPJE VOOR DE LYNX”

Ze variëren sterk, afhankelijk van het leefgebied. Daar waar een moeder met twee opgroeiende jongen huist wordt meer gegeten. Het is aan het reewild goed te merken of er in hun territorium een lynx op jacht is. Wilken vertelde dat er afgelopen jaar kort voor de intervaljacht een lynx in het terrein was gezien en er prooiresten van een ree gevonden waren. Er werd tijdens de interval-aanzit met twintig personen geen ree geschoten. In de jaren daarvoor werden er gemiddeld negen reeën geschoten tijdens de interval. Daar waar geen lynx aanwezig was, voor of tijdens de jachtperiode van een week, waren de resultaten als vanouds.